

## ΕΝΗΜΕΡΩΤΙΚΟ ΣΗΜΕΙΩΜΑ

# Καλύτερη επαγγελματική κατάρτιση, καλύτερη ποιότητα ζωής

Οι κοινές ευρωπαϊκές προτεραιότητες στον τομέα της κατάρτισης είχαν θετικό αντίκτυπο. Έφτασε πλέον η ώρα να επιτευχθεί η εφαρμογή τους σε βαθμό που να ωφελεί άτομα και επιχειρήσεις.

Το 2002, όταν ξεκίνησε η διαδικασία της Κοπεγχάγης για την ευρωπαϊκή συνεργασία στον τομέα της κατάρτισης (Πλαίσιο 1), δεν είχαν καν προβλεφθεί οι προκλήσεις που αντιμετωπίζει σήμερα η επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση. Το ανακοινωθέν της Μπριζ, το οποίο συμφωνήθηκε τον Δεκέμβριο του 2010, καθόρισε το θεματολόγιο της κατάρτισης στην Ευρώπη την ίδια στιγμή που οι επιπτώσεις της οικονομικής κρίσης άρχιζαν να γίνονται αισθητές. Η επαγγελματική κατάρτιση θεωρήθηκε ότι αποτελεί μέσο για την καταπολέμηση της αυξανόμενης ανεργίας, δεδομένου ότι επιτρέπει στους ανθρώπους να αποκτήσουν προσόντα ώστε να μπορούν να βρουν δουλειά. Σχεδόν οι μισές θέσεις εργασίας στην Ευρώπη απαιτούν μεσαίου επιπέδου προσόντα, πολλά εκ των οποίων αποκτώνται μέσω της επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης.

Η τελευταία έκθεση του Cedefop, «Καλύτερη επαγγελματική κατάρτιση, καλύτερη ποιότητα ζωής»<sup>(1)</sup> δείχνει ότι η διαδικασία της Κοπεγχάγης και το ανακοινωθέν της Μπριζ είχαν θετικό αντίκτυπο στην εθνική πολιτική και στρατηγική στον τομέα της ΕΕΚ όλων των χωρών (Εικόνα 1). Ο αντίκτυπός τους επηρεάστηκε από τις διαφορές μεταξύ χωρών, είναι δε μικρότερος σε χώρες με ισχυρή παράδοση επαγγελματικής κατάρτισης. Ωστόσο, ακόμη και αυτές αναγνωρίζουν ότι το ανακοινωθέν της Μπριζ προώθησε τη συνεργασία και συνέβαλε στη χάραξη πολιτικής.

<sup>(1)</sup> Cedefop (2015). *Stronger VET for better lives: Cedefop's monitoring report on vocational education and training policies 2010-14*. Luxembourg: Publications Office. Cedefop reference series.

## Πλαίσιο 1. Η διαδικασία της Κοπεγχάγης και το ανακοινωθέν της Μπριζ

Η διαδικασία της Κοπεγχάγης, η οποία δρομολογήθηκε το 2002, συντονίζει την τεχνική και πολιτική υποστήριξη της προαιρετικής συνεργασίας μεταξύ κρατών επί των κοινών στόχων, προτεραιοτήτων και κριτηρίων στον τομέα της επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης (ΕΕΚ).

Αποτελεί το πλαίσιο εντός του οποίου συνεργάζεται η Ευρωπαϊκή Επιτροπή με τις συμμετέχουσες χώρες (τα 28 κράτη μέλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης, τη Νορβηγία, την Ισλανδία και τις υποψήφιες προς ένταξη χώρες) και τους ευρωπαϊούς κοινωνικούς εταίρους.

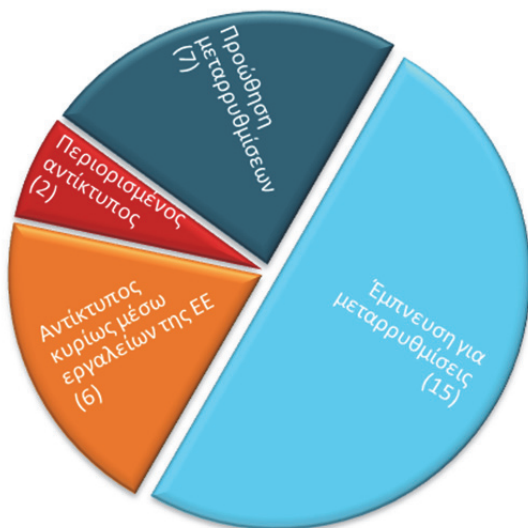
Η πρόοδος επανεξετάζεται ανά τακτά χρονικά διαστήματα, ο δε προσανατολισμός της πολιτικής καθορίζεται με ανακοινωθέντα. Το τελευταίο εξ αυτών εκδόθηκε στη Μπριζ τον Δεκέμβριο του 2010. Το ανακοινωθέν της Μπριζ αντανάκλα τους στόχους του στρατηγικού πλαισίου «Εκπαίδευση και κατάρτιση 2020»:

- Μέτρα για να γίνει πιο ελκυστική η επαγγελματική κατάρτιση, και προαγωγή της ποιότητας και αποτελεσματικότητας της
- υλοποίηση της διά βίου μάθησης και της κινητικότητας
- ενθάρρυνση της δημιουργικότητας, της καινοτομίας και της επιχειρηματικότητας
- δημιουργία συστημάτων επαγγελματικής κατάρτισης χωρίς στεγανά

Οι συμμετέχουσες χώρες κατάρτισαν για την περίοδο 2011-2014 μια σειρά από δράσεις (βραχυπρόθεσμοι στόχοι) στο πλαίσιο υποστήριξης των ανωτέρω γενικών στόχων του ανακοινωθέντος της Μπριζ.

Όταν ρωτήθηκαν ποιες ήταν οι κύριες εθνικές στρατηγικές αλλαγές πολιτικής από το 2010 στον τομέα της επαγγελματικής κατάρτισης, 23 χώρες τόνισαν τις συστημικές βελτιώσεις, δηλαδή αλλαγές στη νομοθεσία καθώς και αλλαγές πολιτικής με στόχο την προσαρμογή των υφιστάμενων ή την εισαγωγή νέων προγραμμάτων, επιλογών και προσόντων (Εικόνα 2). Άλλα θέματα, όπως η βελτίωση της ποιότητας και η ενίσχυση της ελκυστικότητας της επαγγελματικής κατάρτισης, αποτελούν επίσης προτεραιότητες στα προγράμματα δράσης πολλών κρατών. Κατά την ιεράρχηση των προτεραιοτήτων τους, ορισμένες χώρες χρησιμοποιούν το ανακοινωθέν της Μπριζ ως θεματολόγιο από το οποίο επιλέγουν τα πλέον ενδεδειγμένα ζητήματα.

Εικόνα 1. Ο αντίκτυπος της διαδικασίας της Κοπεγχάγης/Μπριζ στην εθνική πολιτική και στρατηγική επαγγελματικής κατάρτισης (αριθμός χωρών)



Πηγή: Cedefop.

Η Εικόνα 3 δείχνει την έκταση αυτής της δραστηριότητας και τις διαφορετικές αφητηρίες των διάφορων χωρών. Όλες οι χώρες επέδειξαν ιδιαίτερο ζήλο για τη μεταρρύθμιση των οικείων συστημάτων επαγγελματικής κατάρτισης. Χώρες όπως η Γερμανία, η Φινλανδία, το Λουξεμβούργο, οι Κάτω Χώρες, η Μάλτα, η Αυστρία και το Ηνωμένο Βασίλειο έχουν ήδη επιτύχει αρκετά από όσα αναφέρει το ανακοινωθέν της Μπριζ. Παρόλα αυτά, στο διάστημα που μεσολάβησε προσάρμοσαν περαιτέρω σε αυτό τα συστήματά τους και θέσπισαν νέα μέτρα. Άλλες χώρες, όπως η Βουλγαρία, η Εσθονία, η Ελλάδα, η Κροατία, η Πορτογαλία, η Πολωνία και η Ρουμανία, που υστερούσαν σημαντικά το 2010, σημείωσαν

σημαντική πρόοδο. Η έκθεση ομαδοποιεί τις χώρες κατά κατηγορίες: συνεχιζόμενη ανάπτυξη, πρώιμη ανάπτυξη, πρόσφατη εφαρμογή και μέτρια ανάπτυξη των οικείων συστημάτων επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης. Η μέτρηση της προόδου επικεντρώνεται σε τέσσερις στρατηγικούς στόχους, οι οποίοι εξετάζονται παρακάτω.

## Πιο ελκυστική κατάρτιση, προαγωγή ποιότητας και αποτελεσματικότητας

Ενισχύοντας μια τάση που εκδηλώθηκε ήδη πριν από το 2010, οι χώρες κατέβαλαν σημαντικές προσπάθειες να καταστήσουν την ΕΕΚ πιο ελκυστική στους εκπαιδευόμενους. Η μεγαλύτερη αναγνώριση της δυνατότητας που δίνει η μάθηση στο χώρο εργασίας να βελτιώνει την αποτελεσματικότητα της αγοράς εργασίας έδωσε νέα πνοή στο θεσμό της μαθητείας. Αρκετές χώρες, περιλαμβανομένων όσων έχουν ήδη εφαρμόσει συναφή προγράμματα, καθιερώνουν ή επεκτείνουν προγράμματα προώθησης της μάθησης στην εργασία. Για παράδειγμα, στα προγράμματα μαθητείας της Ιταλίας περιλαμβάνονται πλέον ορισμένα που καταλήγουν στη χορήγηση τίτλων σπουδών ανώτερης εκπαίδευσης, ακόμη και διδακτορικών διπλωμάτων. Στο Ηνωμένο Βασίλειο, οι επιχειρήσεις του κλάδου των υπηρεσιών παρέχουν ολοένα και περισσότερο προγράμματα μαθητείας, μεταξύ άλλων στους τομείς του δικαίου και της λογιστικής, ως εναλλακτικές μορφές μάθησης έναντι της πανεπιστημιακής μάθησης. Η σχολική επαγγελματική εκπαίδευση της Σουηδίας ενθαρρύνει επίσης την παρακολούθηση προγραμμάτων μαθητείας.

Οι διάφορες χώρες προάγουν ποικιλοτρόπως την επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση. Η Βουλγαρία, για παράδειγμα, διοργανώνει κάθε χρόνο ένα «πανόραμα» προαγωγής των επαγγελματιών του τομέα της ΕΕΚ, μεταξύ άλλων με τη διοργάνωση διαγωνισμών δεξιοτήτων: οι συμμετέχουσες επιχειρήσεις προσλαμβάνουν τους διαγωνιζόμενους με τις καλύτερες επιδόσεις. Η Εσθονία συνδυάζει εκδηλώσεις ευαισθητοποίησης σε θέματα ΕΕΚ σε σουπερμάρκετ με εκστρατείες προώθησης στην τηλεόραση και στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης, καθώς και με διαδραστικά παιχνίδια. Από το 2009 οι Κάτω Χώρες παρέχουν υπηρεσία αναζήτησης θέσεων πρακτικής άσκησης μέσω διαδικτύου, η οποία περιλαμβάνει συνδέσμους με τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης και εφαρμογή για έξυπνα τηλέφωνα. Σχεδόν το 72% των εκπαιδευομέ-

νων στη σχολική επαγγελματική κατάρτιση οι οποίοι προετοιμάζονται για τον κλάδο του εμπορίου χρησιμοποιούν τον δικτυακό τόπο για να εντοπίσουν θέσεις εργασίας.

Η ενίσχυση της μάθησης στην εργασία ενίσχυσε τη συνεργασία μεταξύ του τομέα της ΕΕΚ και των ενδιαφερομένων του τομέα της απασχόλησης. Ωστόσο, θα μπορούσαν να γίνουν περισσότερα για τη διασφάλιση της ποιότητας της μάθησης στην εργασία, τη βελτίωση των βασικών δεξιοτήτων και την προαγωγή της ΕΕΚ στην υποχρεωτική εκπαίδευση.

## Υλοποίηση της διά βίου μάθησης και της κινητικότητας μέσω κατάρτισης

Το υψηλό ποσοστό ανεργίας στους νέους σημαίνει ότι δεν δόθηκε η δέουσα έμφαση στη μάθηση και στην κινητικότητα των ενηλίκων. Ωστόσο, στο πλαίσιο της κατάρτισης προγραμμάτων μαθητείας, η Ισπανία σύναψε διμερείς συμφωνίες με τη Γερμανία, την Πορτογαλία και το Ηνωμένο Βασίλειο για τη δημιουργία θέσεων μαθητείας στο εξωτερικό.

Εικόνα 2. **Θέματα στα οποία επικεντρώθηκε η μεταρρύθμιση της πολιτικής στον τομέα της επαγγελματικής κατάρτισης κατά την περίοδο 2010-2014 (αριθμός χωρών)**



Πηγή: Cedefop.

Η ανάπτυξη εθνικών πλαισίων επαγγελματικών προσόντων (ΕΘΠΕΠ) με στόχο τη σύνδεσή τους με το ευρωπαϊκό πλαίσιο επαγγελματικών προσόντων (ΕΠΕΠ/ΕQF) δρομολόγησε ευρείες μεταρρυθμίσεις. Ό,τι ξεκίνησε ως διαδικασία στο πλαίσιο της ΕΕΚ με στόχο την υποστήριξη της κινητικότητας και τη διευκόλυνση της κατανόησης και της σύγκρισης των προσόντων που αποκτώνται σε άλλες χώρες

αναδείχθηκε σε καταλύτη για τη βελτίωση της πρόσβασης στη μάθηση, καθώς και για την εξατομίκευση των μαθησιακών διαδρομών σε όλους τους τομείς της εκπαίδευσης, περιλαμβανομένης της τριτοβάθμιας.

Παρότι ακόμα βρίσκονται σε πρώιμο στάδιο εφαρμογής, τα ΕΘΠΕΠ χρησιμοποιούνται ολοένα και περισσότερο ως σημείο αναφοράς για την αναθεώρηση των ισχυόντων ή την ανάπτυξη νέων προσόντων, καθώς και για τον εκσυγχρονισμό των προγραμμάτων σπουδών. Τα ΕΘΠΕΠ έχουν επίσης υποστηρίξει τη δημιουργία συστημάτων επικύρωσης της μη τυπικής και άτυπης μάθησης. Στη Γαλλία, για παράδειγμα, η επικύρωση της επαγγελματικής εμπειρίας υποστηρίζει ήδη εδώ και πολλά χρόνια την πρόσβαση στην ανώτερη επαγγελματική κατάρτιση. Ωστόσο, ελάχιστες χώρες εφαρμόζουν ολοκληρωμένες στρατηγικές για την επικύρωση της μη τυπικής και άτυπης μάθησης, τα δε άτομα που θα μπορούσαν να αντλήσουν τα περισσότερα οφέλη από αυτήν είναι και τα λιγότερο πληροφορημένα σχετικά με τις ευκαιρίες που τους παρέχει.

Ο επαγγελματικός προσανατολισμός σήμερα επιδιώκει να ενθαρρύνει τη συμμετοχή σε προγράμματα κατάρτισης που συμβάλλουν στη μετάβαση στην αγορά εργασίας. Η Λετονία αναπτύσσει σύστημα διά βίου επαγγελματικού προσανατολισμού. Η Σλοβακία σχεδιάζει να ιδρύσει εθνικό φόρουμ χάραξης πολιτικής για τον επαγγελματικό προσανατολισμό. Η Λιθουανία θέσπισε νέα πρότυπα επαγγελματικού προσανατολισμού για άνεργους ενήλικες και αναθεώρησε τα επαγγελματικά χαρακτηριστικά των εργαζομένων στον τομέα του επαγγελματικού προσανατολισμού. Η Λιθουανία επίσης διαθέτει εθνικό πλαίσιο για τις δεξιότητες διαχείρισης σταδιοδρομίας.

Παρότι κάτι τέτοιο δεν συγκαταλέγεται μεταξύ των επιζητούμενων αποτελεσμάτων του ανακοινωθέντος της Μπριζ, ορισμένα κράτη μέλη έχουν θέσει ως στόχο τη βελτίωση των ευκαιριών επαγγελματικής εξέλιξης που παρέχονται στους εκπαιδευτικούς και τους εκπαιδευτές. Η Ισπανία θέσπισε υποχρεωτική κατάρτιση για εκπαιδευτές της επαγγελματικής κατεύθυνσης για ενήλικες μαθητευόμενους. Η Μάλτα και η Σλοβακία θέσπισαν προγράμματα κατάρτισης, διαρθρωμένα κατά θεματικές ενότητες, τα οποία απευθύνονται σε εκπαιδευτές του τομέα της συνεχιζόμενης ΕΕΚ και διευκολύνουν την παροχή βοήθειας σε σπουδαστές που διατρέχουν κίνδυνο πρόωρης διακοπής των σπουδών τους.

## Η επαγγελματική κατάρτιση ενθαρρύνει δημιουργικότητα, καινοτομία και επιχειρηματικότητα

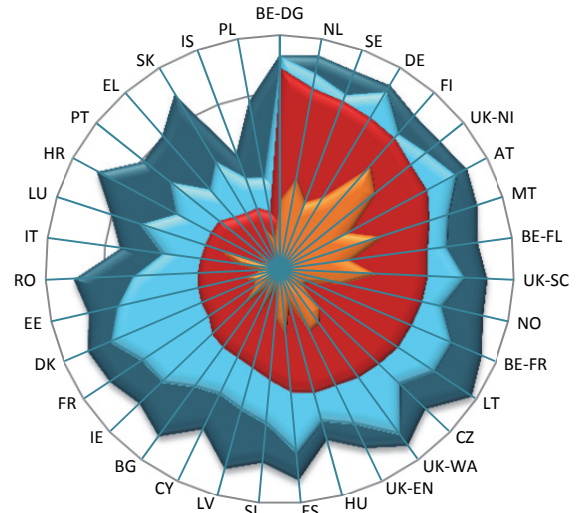
Οι συνεργασίες για την προαγωγή της δημιουργικότητας και της καινοτομίας αναπτύσσονται με αργό ρυθμό. Η Ρουμανία, για παράδειγμα, συνδέει την εκπαίδευση με τον κόσμο των επιχειρήσεων με στόχο την προαγωγή της καινοτομίας μέσω της ανταλλαγής γνώσεων και της προώθησης των συνεργασιών. Το αποτέλεσμα είναι η ίδρυση 16 τομεακών συμπράξεων καινοτομίας με τη συμμετοχή σχολών επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης. Η Γαλλία δημιουργεί επίσης κέντρα εκπαίδευσης τα οποία συνδέουν ιδρύματα ΕΕΚ, επιχειρήσεις και ερευνητικά ιδρύματα, που δραστηριοποιούνται σε διάφορους κλάδους της οικονομίας και συμβάλλουν στη δημιουργία θέσεων απασχόλησης και στην καλλιέργεια της καινοτομίας.

Τα δίκτυα και οι συνεργασίες μεταξύ εκπαιδευτικών φορέων και επιχειρήσεων με σκοπό την αποτελεσματικότητα και ποιότητα της τεχνολογίας που χρησιμοποιείται στον τομέα της κατάρτισης, ή την παροχή σχετικών κινήτρων, εξακολουθούν σε πολλές χώρες να σπανίζουν. Αρκετές όμως διοργανώνουν διαγωνισμούς με στόχο την προαγωγή της καινοτομίας. Στην Ουγγαρία, για παράδειγμα, οι επιτυγχόντες σε εθνικούς διαγωνισμούς καινοτομίας απαλλάσσονται από τις εξετάσεις σε συναφή μαθησιακά πεδία ή από τις εξετάσεις επιλογής για την είσοδό τους στην τριτοβάθμια εκπαίδευση. Η Τσεχική Δημοκρατία διοργανώνει εθνικό διαγωνισμό με θέμα τις καινοτόμες μεθόδους και υλικά διδασκαλίας.

Η επιχειρηματικότητα τείνει να γίνει θεμελιώδης αρχή της ΕΕΚ, ενώ οι δεσμοί μεταξύ κατάρτισης και των επιχειρήσεων διαρκώς διευρύνονται. Για παράδειγμα, η Δανία, η Εσθονία, η Γαλλία, η Ισπανία, η Νορβηγία, η Πολωνία, η Ρουμανία και η Σλοβενία έχουν εισαγάγει την επιχειρηματικότητα ως μαθησιακή ενότητα ή ως μάθημα στα οικεία προγράμματα σπουδών, όμως υπάρχουν ακόμη περιθώρια ενίσχυσης της υποστήριξης προς τους καινοτόμους επιχειρηματίες. Υπάρχουν επίσης περιθώρια περαιτέρω υποστήριξης προς τους εκπαιδευτικούς και τους εκπαιδευτές του τομέα της ΕΕΚ για την απόκτηση συναφών με την επιχειρηματικότητα δεξιοτήτων. Ορισμένες χώρες, όπως η Γερμανία, η Ιρλανδία, η Νορβηγία, η Πορτογαλία, η Σλοβακία και η Σλοβενία, θέσπισαν κύκλους κατάρτισης για εκπαιδευτικούς με στόχο να διευκολύνεται η διδασκαλία της επιχειρηματικότητας

στην τάξη μέσω ενοτήτων ηλεκτρονικής κατάρτισης και επιχειρηματικών παιχνιδιών.

Εικόνα 3. **Θέματα στα οποία επικεντρώθηκαν οι δραστηριότητες στο πλαίσιο της μεταρρύθμισης της πολιτικής στον τομέα ΕΕΤ κατά την περίοδο 2010-2014 (αριθμός χωρών)**



- Προπαρασκευαστικό στάδιο για τη θέσπιση νέων μέτρων
- Εφαρμογή: νέα μέτρα που θεσπίστηκαν από το 2010
- Προσαρμοσμένη τιμή βάσης 2010: τροποποίηση υφισταμένων πολιτικών
- Τιμή βάσης 2010: χώρες που άρχισαν να συνδέουν την πολιτική τους στον τομέα της ΕΕΚ με τις προτεραιότητες του ανακοινωθέντος της Μπριζ το 2010

Σημείωση: Το Βέλγιο περιλαμβάνει τρεις χωριστές κοινότητες: τη φλαμανδόφωνη (BE-FL), τη γαλλόφωνη (BE-FR) και τη γερμανόφωνη (BE-DG). Το Ηνωμένο Βασίλειο αποτελείται από την Αγγλία (UK-EN), τη Σκωτία (UK-SC), την Ουαλία (UK-WA) και τη Βόρεια Ιρλανδία (UK-NI).

Πηγή: Cedefop.

## Συστήματα επαγγελματικής κατάρτισης χωρίς στεγανά

Η δημιουργία συστημάτων αρχικής και συνεχιζόμενης επαγγελματικής κατάρτισης χωρίς στεγανά αποτελεί σαφή προτεραιότητα για όλες τις χώρες.

Τα μέτρα για την προστασία των ομάδων που διατρέχουν κίνδυνο αποκλεισμού, όπως είναι τα άτομα χαμηλής ειδίκευσης και όσοι εγκαταλείπουν πρόωρα την εκπαίδευση, επεκτείνονται και γίνονται πιο ολοκληρωμένα. Η Βουλγαρία έχει σχηματίσει εθνική στρατηγική, και η φλαμανδόφωνη κοινότητα του Βελγίου σχέδιο δράσης, για την πρόληψη και τη μείωση του ποσοστού πρόωρης εγκατάλειψης της εκπαίδευσης και της κατάρτισης. Οι στρατηγικές διά



βίου μάθησης σε χώρες όπως η Εσθονία, η Κροατία, η Κύπρος, η Λιθουανία και η Ρουμανία περιλαμβάνουν μέτρα ενίσχυσης διάφορων ομάδων που διατρέχουν κίνδυνο αποκλεισμού. Στη Γερμανία υλοποιούνται πρωτοβουλίες για την απόκτηση βασικών εργασιακών γνώσεων και δεξιοτήτων από άτομα χαμηλής ειδίκευσης και ανειδίκευτους.

Ολοένα και περισσότερο παρέχονται κίνητρα σε εκπαιδευόμενους, επιχειρήσεις και ιδρύματα επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης για την παροχή συνδρομής σε ομάδες που διατρέχουν κίνδυνο αποκλεισμού. Για παράδειγμα, η Ισλανδία και οι Κάτω Χώρες αύξησαν τη χρηματοδότηση προγραμμάτων για την αποτροπή της πρόωρης εγκατάλειψης της εκπαίδευσης. Επιπλέον, τα κίνητρα συνδέονται με τα αποτελέσματα. Η Ιρλανδία ενισχύει οικονομικά τους φορείς που παρέχουν κατάρτιση σε μακροχρόνια ανέργους ώστε να ενθαρρύνουν την ολοκλήρωση της παρακολούθησης των συναφών προγραμμάτων. Στο Ηνωμένο Βασίλειο (Αγγλία), το κράτος καταβάλλει στο φορέα παροχής κατάρτισης το 10% του κόστους της κατάρτισης εάν ο καταρτιζόμενος βρει δουλειά μετά το πέρας της κατάρτισης.

Η Ευρωπαϊκή Ένωση τείνει να επιτύχει τον στόχο της για μείωση του ποσοστού της πρόωρης εγκατάλειψης της εκπαίδευσης στο 10% ή και λιγότερο έως το 2020. Ενώσω συνεχίζεται η χρηματοδότηση περισσότερων ευκαιριών κατάρτισης για την ικανοποίηση των μαθησιακών και πρακτικών αναγκών των ατόμων με χαμηλή ειδίκευση και των άλλων ομάδων που διατρέχουν κίνδυνο αποκλεισμού, η συμμετοχή των εν λόγω ομάδων στα συναφή προγράμματα αυξάνεται. Ωστόσο, η συνολική συμμετοχή των ενηλίκων στα προγράμματα διά βίου μάθησης δεν ανήλθε στα επιθυμητά επίπεδα. Οι περισσότερες χώρες δεν φαίνεται ότι θα επιτύχουν τον στόχο για συμμετοχή του 15% των ενηλίκων σε προγράμματα διά βίου μάθησης έως το 2020.

Εξάλλου, δεν έχουν αξιοποιηθεί πλήρως οι δυνατότητες μάθησης τις οποίες παρέχει η τεχνολογία πληροφορίας και επικοινωνίας (ΤΠΕ) στις ομάδες που διατρέχουν κίνδυνο αποκλεισμού – όμως σημειώνεται πρόοδος. Για παράδειγμα, το πρόγραμμα «Διαδίκτυο για όλους» που εφαρμόζει το Λουξεμβούργο λύνει το πρόβλημα του ψηφιακού αποκλεισμού, βελτιώνοντας την πρόσβαση και προσφέροντας κατάρτιση για τη χρήση του Διαδικτύου. Η Αυστρία και η Σλοβακία

εστιάζουν στις ανάγκες ΤΠΕ των εκπαιδευόμενων μεγαλύτερης ηλικίας, ενώ το Ηνωμένο Βασίλειο προωθεί τη χρήση και την παραγωγή ανοικτών εκπαιδευτικών πόρων.

## Πλαίσιο 2. Μελλοντικές προκλήσεις

Η προσαρμογή στις ανάγκες της αγοράς εργασίας και η αποφυγή φαινομένων αναντιστοιχίας δεξιοτήτων απαιτεί ευέλικτη εκπαίδευση και κατάρτιση που συνδυάζει διάφορους τύπους και επίπεδα διά βίου μάθησης.

Κατά συνέπεια, πρέπει να αντιμετωπισθούν τα εξής ζητήματα: α) διασφάλιση της χρηματοδότησης, β) ενίσχυση του διαλόγου μεταξύ εκπαιδευτικών αρχών και κοινωνικών εταίρων, γ) συνεργασία με την πρωτοβάθμια και την κατώτερη δευτεροβάθμια εκπαίδευση, με στόχο οι βασικές δεξιότητες που αποκτούν οι εκπαιδευόμενοι να αποτελούν γέφυρα με την ΕΕΚ, δ) προαγωγή συνεργασίας μεταξύ των υπηρεσιών επαγγελματικού προσανατολισμού και των επιχειρήσεων, ε) προσφορότερη αξιοποίηση των στοιχείων περί μετάβασης και επιδόσεων στην αγορά εργασίας με στόχο την επικαιροποίηση της κατάρτισης, στ) διασύνδεση των κοινών ευρωπαϊκών εργαλείων που προάγουν την προσωπική εξέλιξη στους τομείς της μάθησης και της εργασίας, ζ) παροχή περισσότερων ευκαιριών επαγγελματικής εξέλιξης για τους εκπαιδευτικούς και τους εκπαιδευτές στην ΕΕΚ, και η) αναγνώριση της συμβολής όλων των επιπέδων της επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης στην προώθηση της καινοτομίας, της επιχειρηματικότητας και της οικονομικής αριστείας.

Δεν έχει επιτευχθεί αρκετή πρόοδος στην παρακολούθηση ομάδων που διατρέχουν κίνδυνο αποκλεισμού από την κατάρτιση, ώστε να καλύπτονται πιο αποτελεσματικά οι ανάγκες τους. Ωστόσο, ορισμένες χώρες λαμβάνουν σχετικά μέτρα. Για παράδειγμα, στην Τσεχική Δημοκρατία τα σχετικά πορίσματα αξιοποιούνται για τη λήψη διορθωτικών μέτρων στον τομέα της επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης και αποτελούν βάση για την παροχή υποστήριξης από συμβούλους, εκπαιδευτικούς και ψυχολόγους. Η Ιρλανδία εφαρμόζει νέο μοντέλο προσδιορισμού των αναγκών, με σκοπό να συγκεντρώνονται κατά προτεραιότητα τα μέτρα ενεργοποίησης της κατάρτισης στις ομάδες που διατρέχουν μεγαλύτερο κίνδυνο μακροχρόνιας ανεργίας.

## Συνέχιση των μεταρρυθμίσεων που υπηρετούν τον άνθρωπο

Οι μεταρρυθμίσεις των συστημάτων επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης, βάσει του προαιρετικού πλαισίου της διαδικασίας της Κοπεγχάγης και του ανακοινωθέντος της Μπριζ, ενίσχυσαν τον τομέα της κατάρτισης στην Ευρώπη. Είναι σαφές ότι αναζωπυρώθηκε το ενδιαφέρον για το θεσμό της μαθητείας και άλλες μορφές μάθησης στον χώρο εργασίας. Τα εθνικά πλαίσια προσόντων ενθαρρύνουν τις συστημικές μεταρρυθμίσεις. Όμως τα συστήματα επικύρωσης της μη τυπικής και της άτυπης μάθησης προχωρούν με αργό ρυθμό. Περισσότερο πλέον τονίζεται η δημιουργία συστημάτων κατάρτισης χωρίς στεγανά, με την εκ νέου επικέντρωση του ενδιαφέροντος σε άτομα χαμηλής ειδίκευσης και σε ομάδες που διατρέχουν κίνδυνο αποκλεισμού. Αυτά αποτελούν θετικές ενδείξεις αλλά, όπως πάντα, υπάρχει περιθώριο βελτίωσης (Πλαίσιο 2).

Για τη μεταρρύθμιση των εθνικών συστημάτων κατάρτισης είναι πολύ χρήσιμη η συνεργασία των φορέων χάραξης πολιτικής. Η ενισχυμένη συνεργασία, όπως η πρωτοβουλία «Ευρωπαϊκή Συμμαχία για Θέσεις Μαθητείας» ή η χρήση των ευρωπαϊκών εργαλείων, συμβάλλει σε αυτό. Ωστόσο, η επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση δεν πρέπει να αντιμετωπίζεται αυτοτελώς. Αποτελεί τμήμα τόσο των συστημάτων μάθησης όσο και του οικονομικού και κοινωνικού ιστού κάθε χώρας. Είναι σημαντικό να μπορεί η ΕΕΚ να βελτιώνει τη ζωή των πολιτών, να δίνει ευκαιρίες για ικανοποιητική σταδιοδρομία και να διασφαλίζει αξιοπρεπή ποιότητα ζωής, ενώ παράλληλα να συνδράμει τις επιχειρήσεις στην ανάπτυξη ικανοτήτων, ώστε να είναι όσο το δυνατόν πιο ισχυρές και ανταγωνιστικές. Η αξιοποίηση των μέχρι τούδε μεταρρυθμίσεων προϋποθέτει να τις γνωρίζουν τόσο τα άτομα όσο και οι επιχειρήσεις. Πρέπει συνεπώς να προβάλλονται και στα μεν και στις δε τα πλεονεκτήματα της επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης κατά τον καλύτερο δυνατό τρόπο.

**CEDEFOP**Ευρωπαϊκό Κέντρο για την Ανάπτυξη  
της Επαγγελματικής Κατάρτισης

Ενημερωτικό σημείωμα – 9096 EL

Αριθμός καταλόγου: TI-BB-15-002-EL-N

ISBN 978-92-896-1728-4, doi: 10.2801/187083

Copyright © Ευρωπαϊκό Κέντρο για την Ανάπτυξη της Επαγγελματικής Κατάρτισης (Cedefop), 2015

Με την επιφύλαξη όλων των δικαιωμάτων.

Τα ενημερωτικά σημειώματα εκδίδονται στα αγγλικά, γαλλικά, γερμανικά, ελληνικά, ισπανικά, ιταλικά, πολωνικά, πορτογαλικά και τη γλώσσα της εκάστοτε χώρας που αναλαμβάνει την προεδρία της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Για να τα λαμβάνετε σε τακτική βάση, στείλτε μας μήνυμα στην ακόλουθη διεύθυνση ηλεκτρονικού ταχυδρομείου: [briefingnotes@cedefop.europa.eu](mailto:briefingnotes@cedefop.europa.eu)

Μπορείτε να βρείτε προηγούμενα ενημερωτικά σημειώματα και εκδόσεις του Cedefop στη διεύθυνση:

<http://www.cedefop.europa.eu/en/publications-and-resources>

Τ.Θ. 22427, 551 02 Θεσσαλονίκη, Ελλάδα/Greece

Ευρώπης 123, 570 01 Θεσσαλονίκη, Ελλάδα/Greece

Τηλ. (30) 2310490111, Φαξ (30) 2310490020

E-mail: [info@cedefop.europa.eu](mailto:info@cedefop.europa.eu)[visit our portal www.cedefop.europa.eu](http://www.cedefop.europa.eu)